

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

13. De quarta hæreticorum pœna, qua suis dignitatibus, honoribus,
publicis officijs, beneficijs priuati sunt, vel priuari merentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

hæretici confiscari queat? quæstionem mouet, quia Rex superiorem in ciuilibus rebus, & causis non habet. Alphonf. Castr. lib. 2. d. *in ista heret. punit. cap. 7.* docet, eo ipso regnum illud ad filium Regis Catholicum peruenire, perinde ac si Rex vita functus esset. Quod si filius, & ceteri propinquiore confanguinei, hæretici quoque essent, tunc penes Regni proceres, si Catholici essent, fuisset ius, & potestas eligendi, & creandi Regem Catholicum. Si autem & illi hæretici etiam essent, ius eligendi ad Romanum Põtificem pertineret. Hanc sententiam approbat Simancas de *Cathol. institut. tit. 46. nu. 75.* & addit, posse tunc Regnum illud à Catholicis occupari: idque probat ex *cap. Fergentis, de heret.* vt alio in loco dicam. Mihi certum videtur, posse tunc Romanum Pontificem, eum Regem per sententiam regno priuare, ne populos sibi subiectos corrumpat, & religionem Catholicam labefactet, vt suo loco commodius dicam.

Cap. XIII.

De quarta hereticorum poena, qua suis dignitatibus, honoribus, publicis officijs, & Beneficijs priuati sunt, vel priuari merentur.

Notandum est, c. *vt. de heret.* eos omnes, qui erant hæretico aliqua obligatione obstricti, iurifurandi, siue fidelitatis, siue obsequij, siue alterius pactionis, & promissionis, liberari. Ibi enim sic decernitur: *Absolutos se nouerunt à debito fidelitatis domini, & totius obsequij, quicumque lapsus manifeste in heresim, aliquo pacto quacumque firmitate vñ allato tenebatur obstricti.* Sic ibi. Vnde filij sui iuris efficiuntur; & proinde pater hæreticus non potest pro filio impubere testari, nec eum hæredem substituere: Catholica vxor hæretico viro debitum reddere non cogitur, *cap. vt. de heret. cap. Compelluntur, cap. de illa, de diuort.*

Sed illud dubitationem habet, An vxor, quæ recessit à marito ob heresim eius, cogatur ad illum redire, si respuerit, heresi per poenitentiam omnino deposita. Glossa in *cap. de illa, de diuort.* respondet generatim, esse cogendam ad reddendum debitum, siue recesserit iudicio, & sententia Ecclesie, siue priuata sua auctoritate. Abbas tamen, & alij docent eam reuerti debere; si priuata auctoritate discessit ab eo, vt dicitur in *c. de illa*; non tamen si iudicio Ecclesie separata est, & in Religionem ingredi velit, *cap. vt. de conuers. conu. ing.* Famuli etiam & liberi non amplius vllò iure compelluntur ad famulatum suo domino præstandum. Præterea, custodes arcium, & vasalli eximuntur à Sacramento fidelitatis. Si quis aliqui debet hæretico ratione depositi, pignoris, mutui, commodati, vel alterius contractus ad diem præscriptum soluendum, non potest ei soluere, sed fisco; vel differre debet solutionem: quia interdictum nobis est cum hæretico sermones, & commercia conferre. Quare si quis poena aliqua cõstituta obligatur ad aliquid hæretico certa die soluendum, licet præstituto tempore non soluat, poenam constitutam non contrahit, vt ibi Glos. testatur. Simanc. de *Cathol. institut. tit. 46. num. 73.* Alphonfus Castr. lib. 2. d. *in ista heret. punit. c. 7.*

Primò quæritur, An huiusmodi poenis hæreticus afficiatur; etiam si sit occultus? Dux sunt opinioniones. Prima docet eas poenas solummodo contrahere hæreticum notorium, qui est manifestus, vel per euidentiam facti, vel per sententiam iudicis, vel per propriam confessionem in iudicio. Quod probat, quoniam in *c. citato* dicitur: *Lapsus manifeste in heresim.* Secunda opinio testatur hæreticum etiam occultum, dummodo probari possit eum in heresim incidisse, dictis poenis affici. Sic Philippus in *eo capite*, Ioan. Andr. ait intelligi de hæretico, cuius heresis, & probari in iudicio potest, & coepit probari delata ad iudicium. Alphonfus Castrus, Abbatem sequutus intelligit, de quolibet hæretico etiam occulto, ita vt sicut hæreticus occultus, eo ipso, suorum bonorum dominium amittit, licet possessionem retineat, sic à die commissi criminis incurrit in prædictas poenas; quamuis in iudicio crimen probari debeat, vt hæreticus ab omni exceptione, & allegatione repelli in iudicio possit. Alij aiunt, nunc post Concilium Constantiense prædictas poenas intelligi tantum de hæretico expressim denunciato, aut notorio Clerici percussore: hunc enim solummodo deuitari oportet, vt saepe iam dixi. Sed dicendum existimo omnes obligationes, quibus aliqui sunt hæretico obstricti, statim cessare, ita vt hæreticus ius nõ habeat, sicut nec habet suorum bonorum dominium: at possessionem retinet, donec crimen iudicis sententia declaratur.

Secundò quæritur, An si Caius aliquid Titio debeat, & Titius in heresim incurrat, obligetur ad id soluendum Titio; an verò potius reddere id fisco debeat? Abbas, quem sequitur Alphonfus Castrus, censet eum debere id fisco reddere quoniam hæreticus ob heresim, suorum bonorum dominium amisit: & quia *vt. l. c. Ad legem Iuliam maiestatis*, dicitur: *Neque ei debitorem posse iure soluere.* Sed hoc ideo sentit Abbas, quoniam putat hæreticum in foro conscientie iure ipso compelli ad sua bona reddenda fisco. Nos verò, quia supra docuimus, ad id minime obligari, nisi post poenitentiam iudicis, & condemnationem criminis, ideo in præsentia dicimus, debitorem non posse hæretico soluere, quando post criminis condemnationem fiscus hæretici bona vendicat sibi; tunc enim fisco capienti bona hæretici, debitor nec potest ea bona denegare, nec celare, sed ante sententiam iudicis, debitorem oportet hæretico soluere.

Tertiò quæritur, Quæ sit quinta hereticorum poena? Respondeo, eos omnibus dignitatibus esse ipso iure priuatos, honoribus omnibus, item Ecclesiasticis beneficijs, ac officijs, & publicis functionibus, iuxta id, quod habetur in *cap. vt. commissi. §. priuandi, de heret. in 6.* vbi sic dicitur: *priuandi præterea, vel priuatos nunciandi dignitatibus, ac alijs beneficijs Ecclesiasticis, & officijs publicis, ac honoribus quibuscumque eosdem hereticos.* Et colligitur ex *cap. si Papa, d. 40. & cap. quis contra pacem, d. 4. §. 1.* Aduocati, Tabeliones, aut Procuratores esse non possunt: nec publicum aliquod officium acquirere, quia infames sunt, item quia excommunicati: item, quia sese ab Ecclesia diuiserunt, *cap. nulla officia, d. 54.* At enim quæstio est, quo pacto sit hæc poena interpretanda; an videlicet in hæretico Presby-

ter omneat potestas consecrandi & conficiendi Eucharistiam? Respondeo ex communi sententia Canonici iuris interpretum, & Theologorum in 4. dist. 13. contra Magistrum Sentent. in 4. dist. 13. & contra Gratianum in c. *Anduinum*. 2. q. 1. manere quia hæc potestas est, Ordinis. nomine, & institutione Christi vim suam habens, & suum effectum producens, Obijcies. Canones multos esse, qui videntur asserere, nihil huiusmodi potestatis hæreticos habere. Respondeo, eos Canones intelligi debere, ita ut non habeant eam potestatem facti scilicet & functione, siue vii de bito, ac iure permisso. nam interdictum est eis, consecrare, & conficere; habent tamen habitum, & potestatem.

Quarò queritur, An in hæretico sacerdote permaneat potestas faciendi, & offerendi Missæ sacrificium pro viuis, & mortuis? Respondeo ex communi omnium Theologorum consensu contra Magistrum in 4. dist. 13. & præcipue ex S. Thoma par. 3. q. 82. art. 7. & 2. q. 39. art. 1. manere; quia verè consecrant, & offerunt nomine, & institutione Christi, qui dedit omnibus Presbyteris potestatem consecrandi, conficiendi, & offerendi corpus Domini pro omnibus viuis, & defunctis: ergo talem eis potestatem Ecclesia non abrogat. Et hoc plane colligitur ex c. *Romanus*, c. *Si quis*, c. *Si renua*, de consecr. dist. 4.

Obijcies, sacerdotes nomine Ecclesiæ offerre sacrificium: Sed hæretici sunt extra Ecclesiam, nec ipsa vult per eos sacrificium, & preces offerre, ergo nihil offerunt. Respondeo cum S. Thoma 3. par. quest. 82. art. 7. ad 3. Sacerdotem in Missa, dum orat, loqui nomine Ecclesiæ: sed dum consecrat, loqui nomine Christi, cuius vicem gerit per Ordinis potestatem. Et ideo, inquit S. Thomas, sacerdos ab unitate Ecclesiæ præcisus, si Missam celebret, quia potestatem Ordinis non amittit, consecrat verum corpus, & sanguinem Christi, sed quia est ab unitate Ecclesiæ separatus, orationes eius efficaciam non habent. Hæc ille. Sacerdotes ergo non solum nomine Ecclesiæ offerre dicuntur; sed Christi etiam nomine, institutione, & auctoritate: & hæc ratione Sacerdotes, quamvis hæretici, verè offerunt, dummodo Christi, & Ecclesiæ in offerendo formam integram, & debitam seruent. Obijcies quod habetur in c. *Intra Catholicam Ecclesiam*. 1. q. 1. ex Augustino dicente, extra Ecclesiam Catholicam non esse locum veri sacrificij, & c. in Ecclesia. 1. q. 1. ex Leone, qui ait, *Alii scilicet quam in Ecclesia, qua corpus Domini est, nec rata sunt sacrificia, nec sacerdotia, & in c. Non oportet*, ex Concilio Landicensi. 1. q. 1. legitur: *Non oportet hæreticorum benedictiones accipere, quoniam magis sunt maledictiones, quam benedictiones*. Hæc & similia, ut dicit S. Thomas, loco citato, intelliguntur in hunc modum: Extra Ecclesiam non rectè sacrificium offertur, quia non fructuosè offertur. Vnde est quidem sacrificium, veritate Sacramenti, non veritate fructus. Secundo obijcies, quod habetur in c. *Arrianos*. 1. quest. 1. ex Innocentio dicente hæreticæ sacerdotij, aut cuiuslibet alterius ministerii dignitatem non habere: solum apud ipsos ratum esse Baptisma. Respondet S. Thomas par. 3. quest. 82. articulo 7. ad 2. ideo hæc dixisse Pontificem, quia in extrema necessitate possunt baptisma conferre, non alia Sacramenta.

Quarò queritur, An penes Episcopum in hæ-

retico lapsus maneat potestas Ordinis, quæ est propria Episcoporum, nimirum consecrandi, & conficiendi Chrisma, & duo Sacramenta consecrandi, Confirmationem nempe, & Ordinem? Respondeo, manere: quia hæc omnia sunt nomine, institutione, & auctoritate Christi: & hinc est, ut Episcopi redeuntes ab hæresi non iterum ordinentur, c. *Conuenientibus*. 1. quest. 7. & ij qui sunt ordinati ab Episcopis hæreticis seruata forma Ecclesiæ, non iterum ordinantur, c. *Ordinationes*. 9. quest. 1. Si obijcias, quod habetur in c. *Dalbertum*. 1. quest. 7. vbi legitur, *Dalbertum, qui fuerat à Nezelone hæretico ordinatus, iterum ordinari debere, quia Nezelon nihil habuit, eò quod fuerat ab hæreticis ordinatus, & proinde nihil dare potuit*. Respondeo, fuisse ordinatum non seruata Ecclesiæ forma, & ideo est iterum ordinatus.

Sextò queritur, An potestas Ordinis, qua potest Episcopus multa, quæ sacramentaliter dicuntur, conficere, nimirum consecrare altaria, templa, siue aras, Ecclesias, & calices, & vestes: & alia huiusmodi sacrare, maneat in Episcopo hæretico? Negant quidam, inter quos videtur esse Alphonsus Castrus libro 2. de *Infla hæretic. punit. cap. 22*. permanere; eò quod hanc potestatem Episcopi habeant acceptam auctoritate Ecclesiæ, quæ eiusmodi sacramentalia instituit: Sed Episcopus hæreticus, est extra Ecclesiam, ergo eam potestatem habere non potest. Alij vero affirmant ea ratione adducti, quod Ecclesia vltimum & functionem tollat; minime autem ius, & potestatem. Ita videtur sentire Glossa in c. *Ecclesijs*, de consecr. dist. 1. vbi docet, Ecclesias ab hæreticis consecratas, non esse iterum consecrandas, si Episcopi hæretici in consecrandis Ecclesijs seruauerint, & tenuerint formam, quam seruauit, & tenet Ecclesia: alioqui esse iterum consecrandas, & ita exponit illa capita, *Ecclesijs*, & *Ecclesias*, & *Arrianorum*, de consecr. dist. 1. Et hæc videtur verior opinio. Nam licet huiusmodi potestatem possit hæreticus Ecclesia abrogare, quoniam eam non habent iure diuino; sed auctoritate Ecclesiæ; non tamen eam abrogat Ecclesia.

Septimò queritur, An sacerdos hæreticus, item & Episcopus in hæresim prolapsus, eo ipso sit omni iurisdictione priuatus: nam si priuatus sit, consequens erit, ut quæ sunt ratione publici muneris, & officij, tum à Presbytero, tum ab Episcopo, non valeant: & proinde peccatorum confessiones, quas parochus presbyter excipit, erunt procul irritæ; & sententiæ, censura, leges, siue constitutiones, ac poenæ ab Episcopo latæ, nullius erunt ponderis, ac momenti. Respondet quidam distinguentes: Si sit hæreticus occultus, valere omnia ea, quæ ratione publici muneris præstat, ac facit sacerdos, & Episcopus: quia non eo ipso, quo incidunt in hæresim, publica administratione, aut muneris functione priuantur, quod attinet ad possessionem, non ad titulum, & ius: sunt enim titulo priuati, possessione non item: Si verò manifestus sit hæreticus, quæ facit, inquirunt, non valent: atque hanc esse communem Canonici iuris Doctores, & Theologorum sententiam, affirmant; quæ, inquirunt, ante Concilij Constantiensis tempora ideo locum habebat, quia tunc omnes manifesti hæretici, &

notoriè excommunicati vitari debebant. At verò, quia post Concilium Constantiense tantum modo euitandi sunt nominati, & expressim denunciati, aut notorij Clericorum percussores; ideo diceadum existimant, valere, quæ faciunt hæretici Presbyteri, vel Episcopi, nisi sit aliquis eorum, vel manifestus Clerici percussor, vel expressim, aut nominatim denunciatus. Et idem iuris esse dicunt de quolibet alio Ecclesiastico, vel seculari viro publicam administrationem, functionem, vel officium gerente. Non enim ij publici magistratus, vel Republicæ administratores hoc ipso, quòd in hæresim incurrerunt, sunt publici officij, & muneris functione, & usu priuati; nam adhuc possessionem habent, & retinent, sed damnato crimine per sententiam Iudicis, administrationem, & officium deponere, & omnise auctoritate publica abdicare coguntur. Ego tamen aliter dicendum puto, nimirum aliud esse, dubitare, An hæreticos euitare debeamus, tamquam excommunicatos; aliud verò, An hæreticos ob hæresim, non quidem internam & mente conceptam, sed ob externam verbo proditam, omni iurisdictione careat. De primo verum est, nos non debere euitare quoslibet hæreticos; sed tantum eos, qui sunt nominatim denunciati, vel notorij Clerici percussores. De secundo verò puto hæreticos ob hæresim externam, iurisdictionem Ecclesiasticam amittere: quia excommunicatus etiam occultus, licet vitari à nobis non debeat; iurisdictione tamen caret, vt colligi videtur ex S. Thoma. 2. 2. quæst. 39. art. 3. Vnde suspensus est ab officio, & beneficio, & ideo negligare, nec absolueret potest. 24. quæst. 1. cap. Audiuimus; nec beneficium conferre potest. cap. Tanta, de concess. præben. nec eligere potest, Glossa in c. Nos. 9. quæst. 1. Valent tamen, quæ faciunt hæretici, quamdum in publico munere, & officio tolerantur, ex cap. Nonne. 8. quæst. 4. Siluester verb. excommunicatio 3. versic. 10. & 11. Voluit enim Ecclesia, vt valerent.

Octauò queritur, An Sacerdòs hæreticus eo ipso Beneficium Ecclesiasticum, Dignitatem, vel Officium amittat, ante omnem Iudicis sententiam, quæ eum in crimen incurrisset, declaretur? Respondent quidam cum Simanca Cathol. institut. tit. 46. num. 72. Alphonso Castrensi lib. 2. de iusta hæretic. punit. cap. 9. ex Felino, Ancharano, & Bernardino Diaz, & alijs, quos citant, minimè esse priuatum; quare si Canonicus sit, inquit, & suffragium ferat in eligendo alio, suffragium est ratum, & firmum, licet ipse legi nequeat. Alijs verò probabilius videtur, esse ipso iure priuatum. id enim videntur dicere in cap. Quæ iure. dist. 8. Geminianus, Præpositus, & Glossa, & in cap. Vt commissi, de heret. in 6. Ioannes, Andreas, & in cap. Inter dilectos, Abbas, & Felinus in cap. 2. de Rescrip. Saltem quicquid sit de iure antiquo, iure nouo priuatus est à die commissi criminis. Extat enim Pontificia Constitutio Pij V. quæ incipit: Cum ex Apostolatus, vbi statuit, Beneficia, quæcumque fuerint, ob delictum hæresis vacare, & reseruat ea Sedis Apostolicæ ordinationi. Ita hæc sententia defenditur in Direct. inquisit. 3. par. 13. Schol. 162.

Ceterum mihi videtur secunda opinio nihil à prima differre, si vtraque bene intelligatur. Prima enim non negat hæreticum à die patrati

criminis esse priuatum iure, & titulo Beneficij, sed non concedit eum possessione carere. & hoc idem dicit secunda sententia: nec enim illud dimittere cogitur, antequam crimen eius, iudicis sententia declaretur. **Q**UÆRES, an vilius sit momenti abdicatio Beneficij ab hæretico, causa alterius ante condemnationem criminis facta? Resp. Si beneficium deponat dimittere gratia, & causa alterius, vt illi conferatur, vel cum alio commutet, penitus eiusmodi Beneficij abdicatio, aut commutatio rescinditur post hæresis condemnationem: quia, vt ante dixi, quarumlibet rerum alienationes ab hæretico factæ dissoluntur post criminis damnationem; quia retrotrahitur sententia vsque ad diem commissi delicti, quare ante criminis declarationem ita valet abdicatio, aut permutatio Beneficij, vt rescindi, & dissolui queat, & Beneficium auferri ei, cuius gratia hæreticus deposuit, aut permutauit. **N**am ante iam dixi, quemadmodum hæreticus à die patrati celeris, suorum bonorum dominium amittit, possessionem non item, & per declarationem Iudicis non priuatur domino, sed declaratur crimen: & declaratione facta, retrotrahitur sententia, & capit sicut omnia bona à die commissi delicti, & rescindit, ac dissoluit omnes alienationes: sic etiam hæreticus ob hæresim priuatus est iure, & titulo Beneficij: & cum crimen declaratur, Beneficium ei adimitur; dissoluitur abdicatio, aut permutatio, si quam fecerat à die commissi delicti, & iure nouo Beneficium vacans, non nisi Romanus Pontifex conferre potest. Ex dictis percipitur hæreticum esse inhabilem multis ex causis ad Dignitates, Beneficia Ecclesiastica, honores, & officia publica, quæcumque tandem sint illa: nam est excommunicatus, & est infamis, est irregularis, est hæreticus; & proinde extra Ecclesiam. Quare si ei Beneficium, vel officium publicum conferatur, irritum est, quod fit; & fructus, si quos percipit, restituere in foro conscientie debet: nec capax est iuris patronatus, nec pensionis Ecclesiasticæ. Scholastes in Direct. inquisit. quæst. 13. par. 3.

Sexta hæreticorum pœna, est priuatio Ecclesiasticæ sepulture. Vnde in cap. Quicumque, de heret. statuitur sic: Quicumque Hæreticos, Credentes, Receptatores, Defensores, vel Fautores eorum scienter presumpserint Ecclesiasticæ tradere sepulture, vsque ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententia se noverint subiacere: nec absolutionis beneficium mereantur, nisi proprijs manibus publicè extulerint, & proiecerint huiusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetua careat sepultura. Hæc ibi. **Q**UÆRES, an Ecclesiasticæ sepulture priuatio, sit propria hæreticorum pœna, an omnium excommunicatorum communis? Respondeo, eo capite ante Clementinas editas huiusmodi pœnam specialiter esse in hæreticos constitutam; sed postea in Clementina 3. de sepul. irrogatam esse omnibus excommunicatis. Ibi enim dicitur, eos, qui propria temeritatis audacia excommunicatos publicè, vel nominatim interdixit, scienter sepelire presumpserint, decernimus, ipso facto, excommunicationis sententia subiacere: à qua nullatenus absoluantur, nisi prius ad arbitrium Episcopi diuicani, eis, quibus per prauissima iuriam irrogata, satisfactionem exhiberint competentem.

Hæc

Hæc ibi. Rogabis secundo, an sufficiat ad hæreticos, vel excommunicatos Ecclesiasticæ sepulture mandandos, si idoneam satisfactionem reddiderint? Resp. minime nisi eam satisfactionem sequatur iusta, & debita absolutio: quia non solum in foro conscientie, sed in foro etiam exteriori sint absoluti. Nam cum publici, & manifesti hæretici, vel excommunicati fuerint, constare debet, eos esse absolutos, vt ad sepulturam Ecclesiasticam admittantur.

Quod autem ibi dicitur, eorum ossa esse sepultura effodienda, siue eruenda, intelligitur, quando possint ab aliorum ossibus commodè discerni, vt ait Glossa.

Septima hæreticorum poena est infamia, nam in cap. Excommunicatus. §. Credentes, Receptatores, Defensores, & Fautores hæreticorum excommunicatione afficiuntur: qui si satisfacere nequeverint intra annum, ipso iure redduntur infames: ergo ipsi quoque hæretici ob hæresim, cum sit publicum crimen, infamiam contrahunt. Si percontæris, an huiusmodi infamiam contrahat hæreticus ante condemnationem criminis, & iudicis sententiam? Cassus lib. 2. de iust. heret. parit. cap. 9. ait, eam contrahere, quia est ipso iure irrogata. Deinde, quia hæc poena, in priuatione, non autem in actione consistit: sed poenæ, quæ priuationem tantum, non actionem continent, ipso facto, ante vllam iudicis sententiam contrahuntur. Demum, quia eadem est ratio de infamiæ poenæ, quæ de priuatione bonorum: sed hæreticus ante condemnationem criminis amittit suorum bonorū dominium ergo pariter infamia incurrit.

Sed verius est, hæreticum hac poena non affici, nisi post sententiam iudicis: nā infamia iuris nunquam contrahitur, nisi post condemnationem criminis, vt colligitur ex l. 1. De ijs, qui notantur infamia: idq; aperte docent Dynus in ca. Infamibus, de reg. iur. in 6. Abb. in cap. Testimonium, de testibus, & cap. exceptio, nempe excepti. Si obiecas, infames esse ipso iure: si quidem infamia est iuris, ergo ipso iure contrahitur. Respondeo, infamiam iuris dici, quia statim vt per iudicis sententiam crimen est declaratum, reus est infamis: nec enim opus est, vt iudex condemnet reum, vt infamem; sed tantum, vt crimen declaret. Sicut bona hæreticorum ipso quidem iure sunt confiscata, sed requiritur iudicis sententia, qua crimen declaretur. Verum animaduertendum est, si crimen hæresis fuerit notorium per euidenciam facti, hæreticus infamiam etiam contrahit facti, non iuris: infamia facti per contrarium factum aboletur.

Octaua poena hæreticorum continetur in cap. quinquagesimo. Ad hæc, de heret. in 6. vbi dicitur: Quoscumque viros Ecclesiasticos, qui ad preces huiusmodi personarum (nimirum hæreticorum, vel credentium, receptatorū, defensorum, vel fautorum eorum) dignitates, personatus, & quæcumq; alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, nec priuatum taliter acquisitis, volentes quod tales, & habitus carere perpetuo, & si receperint illa scilicet (hoc est, vt Glossa interpretatur, sciēdo eos, qui preces offerebant esse tales) ad alia, vel similia ne quaquam in posterum admittantur. Item, filij hæreticorū credentiū, Receptorum, defensorum, & fautorum eorum vsque ad secundam generationem, ad nullum Ecclesiasticum beneficium, seu officium publicum

admitti possunt. cap. Quicumque. §. Hæretici, de heret. in 6. Et locum constitutio habet in omnibus filiis, siue legitimis, siue naturalibus tantū, siue spurij, siue ex adulterio, incestu, aut sacrilegio natis. Anchar. Archidiaconus, Ioann. Andr. Francus in c. Statutum 2. de heret. in 6. SI QVAERAS, an comprehendat non solum filios, qui nati sunt postquam parentes delictum admiserunt; sed etiam eos, qui antea geniti, ac hactenus fuerant? Resp. omnes comprehendere, vt multorum doctorum testimonij probat Scholias in Direct. Inquisitorum. p. 3. qua. 1. 14. commen. 163. SI ROGAS, an sicut eiusmodi filij inhabiles redduntur ad beneficium Ecclesiasticum, vel officium publicum; sic etiam priuentur beneficijs, vel officijs ante obtentis? Resp. minime, vt rectè probat in Directorio inquisitorum loco citato Scholias: quamuis dicat oppositum docuisse Ioannem, Andr. Geminianum, Henricum, Ananiam, Imolam, Præpositum, quos ille citat.

Quod autem dicitur de filiis vsq; ad secundam generationem in c. Statutum secundo, de heret. in 6. declaratur, primum, & secundum gradum per lineam paternam comprehendere: per maternam verò ad vnum tantummodò gradum protendi. Exempli gratia, fingamus Titium fuisse hæreticum, credentem, receptatorem, defensorem, vel fautorem hæretici, & habuisse filium, & filiam: vterque redditus est inhabilis ad officia publica. Quòd si filius filium susceperit, ipse quoq; nepos ex filio est effectus inhabilis. Quòd si filia filium genuerit, nepos ex filia non est factus inhabilis. Item si foemina in hæresim incurrit, & filios gignat, sunt inhabiles filij, sed non ex filiis suscepti nepotes. QVAERAS, an filij, & nepotes quorumlibet Hæreticorum, Credentium, Receptorum, Defensorum, vel Faكتورum eorum, à publicis officijs, vel beneficijs Ecclesiasticis sint exclusi? Resp. in eodem cap. Statutum, decerni, eam poenam tantum intelligi de filiis, & nepotibus hæreticorum, credentium, & aliorum his similiū, qui tales esse, vel tales etiam decessisse probantur; non autem illorum, quos emendatos esse constiterit, & Ecclesie reconciliatos. SI ROGAS, an filij, & nepotes relapsorū, qui sine misericordia traduntur curie seculari, sed dolent, & respiscunt, & Catholici vsque ad obitum perseverant, afficiantur prædictis poenis? Hæc quæstionem mouet in Directorio inquisitorum. par. 3. qua. 115. Scholias commen. 164. & refert duas sententias: vnam, quæ negat, quam sequitur Geminianus, & alij, quos ille citat. Alteram, quæ affirmat, quam tenet Ioan. Andr. Francus, Simancas, & alij, quos ibidem refert, & sequitur: & hæc videtur probabilior, quia relapsi, quamuis per poenitentiam respiscant, non habentur pro reconciliatis, eò quòd curie seculari traduntur.

Deinde quæres, an huiusmodi, quam diximus, poena afficiantur filij hæreticorum, vel aliorum, quos commemorauimus, qui tales sunt occultè, vel tales occultè decesserunt? Respondeo, minime: quia in eo cap. aperte dicitur: qui tales esse, vel tales etiam decessisse probantur. TERTIO ROGAS, an eam poenam contrahant filij hæreticorum, vel aliorum huiusmodi, qui tales sunt manifestè per euidenciam facti;

do, vel legentem constituendo. Hæc B. Augustinus.
 Ex his intelligitur B. Augustinum primum sensisse: Hæreticos poenis, nec esse puniendos, neque cogendos. Postea verò cum legisset Catholicorum Imperatorum leges, quibus Hæretici poena pecuniaria, & exilio pledebantur, mutata sententia censuit eas poenas æquissimo iure esse in Hæreticos constitutas: sed non esse capitali supplicio Hæreticos damnandos, vt seruent Imperatores, & Principes Catholici etiam circa indignos Christianam mansuetudinem: non quòd inuisitam eam poenam existimaret; sed quòd ea nondum ab Imperatoribus irrogata esset Hæreticis, & quòd nò videretur lenitati Christianæ congruere: quam tamen etiam postea perpexit, & tradidit esse iustam, vt videre est apud Augustinum libro 3. contra Epistolam Parmeniani, capitulo secundo.

Ad illud verò Seueri Sulpitij de S. Martino, respondetur; tria fuisse, quæ S. Martino minime probabantur. Primum, quia nouum, & insolitum erat, vt causam Ecclesiæ, iudex sæculi cognosceret, & iudicaret. Deinde nondum noverat legibus Imperatorum poenam capitis esse in hæreticos constitutam. Demum minime probabat, quod vulgò ferebatur, Ithacium, & socios accusationem contra Priscillianum, & alios Hæreticos persequi magis vindictæ causâ, quam Ecclesiæ, & veritatis tuendæ; & quòd verosimiliter ex ea damnatione, reipublica Christianæ pax, & tranquillitas perturbanda credebatur. Rogabis, unde originem traxerit poena, qua Hæretici in Christiana Republica igni exuruntur? Hostiensis, Ioan. Andreas, Abbas in cap. Ad abolendam, de Hæreticis, docent hanc poenam colligi ex eo, quòd Christus Dominus dixit Ioann. 15. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmet, & ardet; & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet. Sed ibi, nec Dominus loquitur de huius sæculi igne, sed de igne inferorum æterno: nec loquitur tantùm de Hæreticis; verùm de peccatoribus in vniuersum, qui excidentis à gratia, & charitate, in Deo non manent. Quare, hæc poena vniuersi, & more perantiquo primum est introducta, deinde vniuersi etiam est confirmata, & tandem iure quoque scripto comprobata. Nicephorus certè lib. 13. cap. 4. prodidit, Anatolium quendam vnâ cum suis popularibus Idola coluisse: & cum Anatolij socios captos, Iudices ostracismo, hoc est, quindecennali, vel decennali exilio puniendos, non iugulandos censuissent, plebs Constantinopolitana diuino ardore succensa, eos rapros, & piscatorijs nauibus impositos igni viuos combussit. Anatolius verò postea beatis obiectus, & in Crucem actus est: quem deinde à Cruce sublatum, lupi deuorauerunt. Gregorius etiam; (vt superius annotauimus) refert lib. 1. Dialog. cap. 4. Basilium magum Romæ, zelo Christiani populi exardescente fuisse concrematum. Et Zonaras in vita Alexij conseribit, Basilium hæreticum communi suffragio Iudicum fuisse combustum: testantur item auctores, Antonin. par. 3. tit. 21. cap. 8. §. 3. Blon. lib. 9. deca. 2. Platin. in vita Clem. 5. Aemil. lib. 8. de gestis Francorum. Templarios ob impiam disciplinam

fuisse per Galliam igni exustos. Denique Numerorum cap. 16. in seditione contra Mosen, Core, Dathan, & Abirom, vnâ cum suis tentorijs, & vniuersa substantia viuos terra deuorauit. Sed & ignis diuinitus immisus ducentos quinquaginta viros, qui ipsorum partes sectati incensum offerebant exussit: sicque consumpti periere, tanquam Schismatici, qui à suo capite deliuerant. Hæc autem poena ignis puniuntur hæretici relapsi, pertinaces, & ij, quos suæ hæresis non poenitent: nã alij omnes hæretici Ecclesiæ gremio, recipiuntur iuuuicta poenitentia salutari.

Cap. XIV.

De Relapsis in hæresim.

Primo Queritur, quisnam in iure Canonico Relapsus hæreticus censetur? Respondeo, ex Archidia. Ioan. Andr. Gemin. Ancha. Fraco, & alijs in cap. accusatus, de hære. in 6. eum, qui postquã hæresim publicè coram Iudice abiurauit, hoc est, iureiurando damnauit, & execratus est, in eam iterum incurrit. Vnde etiam si milles quis in hæresim, à qua per veram cordis poenitentiam recessit, relabatur, Relapsus non habetur, nisi eam hæresim coram Iudice abiurauerit. Porro de relapsis in hæresim agit Siman. de Cathol. instit. tit. 57. Alpho. Cast. lib. 2. de iusta hæretico punit. c. 2. Zanchi. de hære. cap. 16. Directo inquisito. par. 2. q. 40. 55. 58. & ibidem Scholiast. commen. 33. Si quæres, an qui vnâ solùm hæresim abiurauit, si postea in aliam diuersam labatur, relapsus habeatur. Ioan. Andr. loco citato negat relapsum haberi. Archidiaconus verò, quem sequuntur Geminianus, Franeus, & alij, sentiunt, eum relapsum esse. Profectò iuxta Etymologiam, & proprietatem vocabuli relapsus non est, sed secundum ius relapsus est.

Secundò Queritur, An vno modo tantùm Relapsus in iure Canonico dicatur? Respondeo, ex cap. Accusatus, de Hære. in sexto, Relapsus quatuor modis dicitur: primò proprio, eum, qui postquam in Iudicium vocatus, & ob hæresim accusatus, conuictus eam abiurauit, & deinde rursum in eandem incurrit: Secundò eum, qui coram Iudice damnatus, vt vehemèter suspectus de hæresi, eam abiurauit, in quam iterum labitur: Tertio, eum, qui certa aliqua hæresi infectus, abiurauit coram Iudice simpliciter, ac generatim omnem hæresim, & postea in aliam longè diuersam incidit. Quarto, eum, qui coram Iudice damnatus ob hæresim, abiurauit eam, & deinde Hæreticos alloquitur, reueretur, inuist, se illis adiungit, cum eis commercia, siue consuetudinem habet, eos muneribus afficit, laudat, prædicat, commendat. Hodie qui reuertuntur ab hæresi, licèt in vnâ tantùm inciderint, omnem hæresim abiurant, vt testantur Siman. lib. de Cathol. institut. tit. 1. num. 12. Directo. inquisito par. 2. q. 40. Schol. lib. 65.

Tertio Queritur, An qui damnatus ob vehementem hæresis suspicionem, eam abiurauit, & deinde hæreticis adhæret, eos comitatur, & honore prolequitur, Relapsus censetur? Respondeo, eum pro Relapso haberi. Sic Archidiaconus. Ioan. Andreas, Ancharanus, Geminianus, in quest.

Accu.